

[Souček o vztahu filosofie a theologie - 3]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[1999](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[1999](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 31. 5. 1999

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 31. 5. 1999

[Souček o vztahu filosofie a theologie - 3]

Souček také v témž textu napsal (str. 22), že „Theolog, žádný theolog se ve svém myšlení neobejde bez pomoci kategorií a pojmů některé filosofie.“ Bylo by právě na tomto místě třeba, aby se byl Souček vyjádřil mnohem precizněji a aby co možná podrobně vysvětlil, jak si vlastně představuje onu theologovu možnost užít nějakého pojmu, vypracovaného (tj. nasouzeného) některým filosofem. Předem vylučme interpretaci, která by se spokojila s takovým teologickým užitím slova, termínu. Jde tedy skutečně o pojem. Pojem musí být určitým způsobem nasouzen, tj. nemůže být ustaven jinak než řadou soudů. Protože však žádný pojem nemá sám v sobě žádnou garanci jakékoli své setrvalosti, musí být vlastně vždy znovu nasuzován (i když po jisté době už jen velmi zkráceně a zjednodušeně). Užít si pojmu nějakého jiného myslitele můžeme jen tenkrát, když tento pojem sami znovu nasoudíme. V případě, že theolog nasoudí pojem nějakého filosofa jinak, než jak to učinil onen filosof, lze snad říci, že se něčím v jeho myšlení inspiroval, ale v žádném případě nemůžeme říci, že nějaký filosofův pojem převzal a použil, i když po jisté deformaci, protože jinak nasouzený pojem je prostě jiný pojem. Pojem sám nemůže prodělávat žádné změny, nemůže se ani sám měnit (např. „vyvíjet“, jak měl za to Hegel), ani nemůže být měněn, protože i nezměněný, totožný pojem nemůže být pouze „zachován“ a „převzat“, nýbrž jedině znovu nasouzen. A aby šlo o „tentýž“ pojem, musí být také „stejně“ nasouzen. Kontrola oné „stejnosti“ či případně „totožnosti“ však spočívá v tom, že k danému pojmu je konstruován příslušný intencionální předmět. Pouze v případě tohoto intencionálního předmětu lze v plném významu mluvit o „totožnosti“, protože smysl fungování pojmu nespočívá v tom, aby sám pojem byl „totožný“, ale umožnil a dokonce garantoval, že jeho pomocí se zaručeně vztáhneme k totožnému (identickému) intencionálnímu předmětu.

(Praha, 990531-3.)